

Вашингтон – „Џеј Пи Морган Чејз”, највећа америчка банка са укупним капиталом од 2.500 милијарди долара, претрпела је још један ударац на своју репутацију после нагодбе са федералним властима по којој ће платити укупно 2,6 милијарде за своје учешће у највећој финансијској превари у америчкој историји.

Реч је о „понзи” (пирамидној шеми – нама добро познатој по сличним које су извели антијунаци наше транзиције Јездимир Васиљевић и Дафина Милановић) коју је више од две деценије, од 1968. до 2008, спроводио Бернард „Берни” Мејдоф (75), који издржава казну од 150 година затвора, на коју је осуђен у марту 2009, после признања кривице по свих 11 тачака оптужнице.

Неколико федералних регулаторних агенција „Моргана”, где је Мејдоф одржавао примарни рачун свог преварантског подухвата, терете да је жмурио пред очигледном пирамидном операцијом, чији је принцип да се рани инвеститори исплаћују улозима потоњих. Мејдоф је наиме пословао као инвестициони фонд који оплођава новац својих клијената, а у стварности улоге је само премештао са једног места на друго, док се пирамида није срушила.

На тај начин је ојадио на хиљаде малих и (поготово) великих инвеститора, а међу онима који су насели биле су и многе славне личности попут режисера Стивена Спилберга, глумца Џона Малковича, Кејвина Бејкона и Уме Турман, затим ТВ водитељ Лери Кинг, бивши гувернер Њујорка и „шериф” Волстрита Елиот Спицер и други.

Сви они су укупно уложили око 150 милијарди верујући шармантном Мејдофу, који је поверење које су му показали познати користио као мамац за друге, подједнако похлепне и лаковерне. У моменту када је ухапшен, имао је 4.500 улагача, а у својим књигама салдо од 65 милијарди, док је на рачунима било само око 300 милиона, од тога 243 на оном код „Џеј Пи Моргана”.

Банка је формално прекршила закон о спречавању прања новца и онај који финансијским институцијама налаже да властима пријављују све сумњиве трансакције.

Одбрана „Џеј Пи Морган” била је да ниједан њен запослени није вољно помагао у овој превари, док документа показују да су се неке црвене лампице ипак палиле, што је менаџмент игнорисао. Банка је у сваком случају имала директан увид у проток на Мејдофовом рачуну.

Свота коју ће „Морган” морати да плати неће моћи да буде књижена као пореска олакшица, а ово иначе није највећа глоба која му је разрезана. Од укупно 17 казних милијарди из прошле године, највећа је нагодба од 13 милијарди са Министарством правде и Федералном агенцијом за финансирање станова, због „трулих” хипотекарних обвезница које су продаване на финансијском тржишту.

Све глобе „Џеј Пи Морган” је платио као правно лице, упркос старом правилу да кривична дела не врше банке, него банкари. Ниједан његов менаџер наине досад није ударен по сопственом џепу.

М. Мишић

(Политика)